

**แนวทางการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1**
**GUIDELINES FOR THE OPERATION OF STUDENT ASSISTANCE AND
SUPPORT SYSTEMS IN EDUCATIONAL INSTITUTIONS UNDER THE RAYONG
PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 1**

นปภา สกุลพิทักษ์*

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

Napapha Sakunphitak*

Suan Sunandha Rajabhat University

*Corresponding Author E-mail : S64561802001@ssru.ac.th

(วันที่รับบทความ : พฤษภาคม 6, 2567 ; วันที่แก้ไขบทความ : กรกฎาคม 7, 2567 ; วันที่ตอบรับบทความ : กรกฎาคม 15, 2567)

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาระดับการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 เพื่อเปรียบเทียบการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา จำแนกตามตำแหน่งและประสบการณ์การปฏิบัติงาน และเพื่อเสนอแนวทางการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน จำนวน 276 คน ได้มาโดยใช้ตารางของเครจซี มอร์แกน ผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารสถานศึกษา และรองผู้บริหารสถานศึกษาเขตพื้นที่การศึกษาที่มีผลการประเมินตนเองของสถานศึกษาอยู่ในระดับยอดเยี่ยม จำนวน 5 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ด้วย ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ค่าที การวิเคราะห์ค่าเอฟ และการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

1) ระดับการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ย โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด พิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ด้านการส่งเสริมนักเรียน

2) ผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา จำแนกตามตำแหน่ง โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน พิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านกิจกรรมสื่อสารกับผู้ปกครอง มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อจำแนกตามประสบการณ์การปฏิบัติงาน พบว่า โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน พิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการส่งเสริมนักเรียน และด้านกิจกรรมสื่อสารกับผู้ปกครอง มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3) แนวทางการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา มี 7 แนวทาง ดังนี้ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมนักเรียน การป้องกันและแก้ไขปัญหา ด้านกิจกรรมสื่อสารกับผู้ปกครอง การส่งต่อนักเรียน และการสรุปผล

คำสำคัญ : การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน, สถานศึกษา, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
ระยองเขต 1

Abstract

This study aimed to study the level of operation of student assistance and support systems in educational institutions under the Rayong Primary Educational Service Area Office 1, to compare the operation of student assistance and support systems in educational institutions. Classified according to position and work experience and to propose guidelines for operation of student assistance and support systems in educational institutions. The sample is educational institution administrators and teachers a total of 276 people by using table of Krejci and Morgan. Experts are educational institution administrators' self-evaluation results of the educational institution are at an excellent

level totaling 5 people. Obtained through specific selection. The tools are questionnaires and interviews. Analyze data with frequency, percentage, mean, standard deviation. T-value analysis, F-test analysis and content analysis.

The research results found that :

1) The level of student assistance and support systems in educational institutions the mean were overall at the highest level. Consider each aspect. The mean highest level is student promotion.

2) Comparative results of the operation of student assistance and support systems. Classified by position, overall there was no difference. Consider each aspect found that communication activities with parents There is a significant statistical difference at the .05 level. When classified according to the work experience found that overall, there was no difference. Considering each aspect, it was found that knowing students individually, Student promotion and communication activities with parents There is a statistical significant difference at the .05 level.

3) Guidelines for operating the student assistance and support systems in educational institutions. There are 7 guidelines as follows : Knowing students individually, Screening of students, Student promotion, Preventing and solving problems, Communication activities with parents, Forwarding students and Summary of the results.

Keywords : Operation of Student Assistance and Support Systems, Educational Institution,

Rayong Primary Educational Service Area Office 1

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในโลกปัจจุบันที่เทคโนโลยีได้เข้ามามีบทบาทกับชีวิตของมนุษย์ทำให้สังคมเกิดการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาขึ้นอย่างรวดเร็ว ทั้งในเรื่องของเทคโนโลยี อินเทอร์เน็ต และการศึกษา ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้มนุษย์เกิดการเรียนรู้เพื่อปรับตัวให้พร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลง ส่งผลให้มนุษย์มีการพัฒนาตนเองในด้านอุปนิสัย ความคิด สุขภาพ เงิน การใช้ชีวิตประจำวัน รวมถึงการประกอบอาชีพ แต่ในการเปลี่ยนแปลงนี้อาจจะส่งผลกระทบต่อทั้งในเชิงบวกและเชิงลบต่อเด็กและเยาวชนหากไม่ได้รับการแนะนำหรือปลูกฝังที่ดี เพราะในการพัฒนาประเทศนั้น เด็กและเยาวชนนับว่าเป็นกำลังหลักสำคัญในการพัฒนาประเทศ ดังคำที่กล่าวว่า “เด็กและเยาวชนคืออนาคตของชาติ” ดังนั้น เด็กและเยาวชนในวันนี้ที่กำลังจะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ในอนาคตข้างหน้าจึงควรที่จะได้รับการพัฒนาในเรื่องการศึกษา การเรียนรู้ ทักษะคิด เทคโนโลยี และการปลูกฝังศีลธรรม จริยธรรมที่ดี สิ่งเหล่านี้จะช่วยส่งเสริมและพัฒนาให้เด็กและเยาวชนเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ สามารถปรับตัว และดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

กระทรวงศึกษาธิการและสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงได้เห็นความสำคัญของการจัดกระบวนการการศึกษาซึ่งเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะนำมาใช้ในการพัฒนาเด็กและเยาวชนให้เป็นทรัพยากรที่มีคุณภาพ และมีศักยภาพในการทำงานสามารถนำพาประเทศไปสู่ความเจริญ จึงได้มีการกำหนดนโยบายการจัดการศึกษาให้กับสถานศึกษาทุกแห่งให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ตามมาตรา 6 และได้รับบัญญัติในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552 : 5) โดยผ่านกระบวนการทางการจัดการศึกษา นอกจากการส่งเสริมสนับสนุนนักเรียนแล้ว ยังรวมไปถึงการป้องกันและช่วยเหลือในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลง เช่น ปัญหาครอบครัวพ่อแม่หย่าร้าง ปัญหาการระบาดของยาเสพติด ปัญหาการคบเพื่อน เป็นต้น จึงต้องอาศัยความร่วมมือจากผู้ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนทุกฝ่ายโดยมีการทำงานที่เป็นระบบ มีเทคนิควิธีการหรือการใช้เครื่องมือต่าง ๆ ที่ใช้ในการดูแลช่วยเหลือ ให้คำแนะนำในการแก้ปัญหา และให้ความรัก ให้ความเมตตา เสมือนเป็นคนในครอบครัวที่นักเรียนสามารถให้ความไว้วางใจได้ แต่สภาพปัจจุบันปัญหาที่เกิดขึ้นมีความหลากหลาย การดำเนินงานในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนจึงทำได้ค่อนข้างยากและความซับซ้อนมากขึ้น ซึ่งสถานศึกษานับว่าเป็นสถานที่สำคัญที่มีผู้ที่มีความใกล้ชิดกับนักเรียนมากที่สุด หากทุกคนให้ความร่วมมือในการทำงานเป็นทีม จะส่งผลดีกับทุกฝ่ายทั้งทางตรงและทางอ้อม (กรมสุขภาพจิต, 2554 : 54)

นอกเหนือจากปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น ปัจจุบันสังคมยังประสบกับปัญหาอื่น ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อเด็กและเยาวชน สำหรับปัญหาทางสังคมที่พบในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือเกี่ยวกับเด็กและเยาวชน พบว่า ในระดับกลุ่มจังหวัด 4 จังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ แบ่งเป็นเพศชาย เพศหญิง เด็กวัยเรียนตามการศึกษาภาคบังคับ (6-15 ปี) (16-18 ปี) และพบพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของเด็กในปี 2559 ซึ่งปัญหาที่พบมากที่สุด คือ เด็กที่ติดเกมส์ และการพนันต่าง ๆ รองลงมาคือ เด็กที่มีพฤติกรรมติดเหล้า/เครื่องดื่มแอลกอฮอล์/ยาเสพติด และรองลงมาคือ เด็กที่มีพฤติกรรมมั่วสุมและก่อความวุ่นวายให้ชาวบ้าน (สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 3, 2560 : 18-19) พ.ร.บ.คุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 มาตรา 63 ได้กำหนดว่า สถานศึกษาทุกแห่งต้องมีการดำเนินงานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่ประกอบไปด้วย การแนะแนวและให้คำปรึกษารวมถึงการฝึกอบรมให้แก่เด็กและวัยรุ่น เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารที่ช่วยในการปรับปรุงพฤติกรรมของนักเรียนให้เหมาะสมกับกฎระเบียบที่สถานศึกษากำหนด รวมถึงมีความรับผิดชอบต่อการประพฤติของนักเรียนและส่วนรวม ตามข้อตกลงและเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา, 2550 : ออนไลน์)

ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นงานที่มีความสำคัญและเกี่ยวข้องกับนักเรียน มีกระบวนการในการส่งเสริมการป้องกันและการแก้ไขปัญหาของนักเรียน โดยมีครูประจำชั้นที่ทำหน้าที่หลักในการปฏิบัติงานเพราะมีความใกล้ชิดกับนักเรียนมากที่สุด ซึ่งได้รับความร่วมมือของการมีส่วนร่วมจากผู้บริหาร ครู และหน่วยงานทุกฝ่ายที่มีส่วนร่วมทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ได้แก่ ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง และชุมชน มีวิธีการและเครื่องมือที่ชัดเจน งานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีขั้นตอนในการดำเนินงานประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ ด้านแรกการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล จะช่วยให้ครูประจำชั้นเข้าใจนักเรียนมากขึ้น โดยผ่านกระบวนการการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ศึกษามาเพื่อทำการคัดกรองนักเรียนแบ่งเป็นกลุ่มต่าง ๆ ตามความเหมาะสม จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาทำการคัดกรองนักเรียนโดยพิจารณาข้อมูลของนักเรียนเพื่อจัดกลุ่ม แบ่งเป็นกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา และกลุ่มพิเศษ โดยนักเรียนที่อยู่ในกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหาที่ต้องได้รับการป้องกัน และแก้ไขปัญหา ซึ่งมีหลากหลายเทคนิควิธีการซึ่งสิ่งที่ครูที่ปรึกษาหรือครูประจำชั้นต้องดำเนินการเป็นลำดับแรก คือ การให้คำปรึกษากับนักเรียนเบื้องต้นและร่วมกันจัดทำกิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา และนักเรียนที่เป็นกลุ่มปกติจะต้องได้รับการส่งเสริมและพัฒนา ซึ่งสามารถทำได้โดยการจัดกิจกรรมโฮมรูมพูดคุยกับนักเรียน การเยี่ยมบ้านเพื่อสำรวจสภาพการเป็นอยู่ของนักเรียน เป็นต้น แต่หากครูประจำชั้นได้ปฏิบัติตามขั้นตอนของการป้องกันและแก้ไขปัญหาของนักเรียนแล้วไม่สามารถช่วยเหลือ หรือแก้ไขปัญหาให้กับนักเรียนได้ ครูประจำชั้นต้องทำการส่งต่อ ซึ่งการส่งต่อนักเรียนนั้นมีทั้งการส่งต่อภายใน และการส่งต่อภายนอก (สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ, 2550 : 17) โดยผู้ที่ขับเคลื่อนงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา นอกจากครูที่ปรึกษาหรือครูประจำชั้นแล้ว ยังมีผู้บริหารสถานศึกษา ในฐานะผู้นำทางการศึกษา เป็นผู้ที่มีบทบาทหน้าที่สำคัญ โดยอาศัยกระบวนการการบริหารที่เน้นการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา ชุมชน สังคม ครอบครัว บุคลากรทุกสถาบัน เป็นผู้ที่มีความเกี่ยวข้องภายนอกสถานศึกษาและการบริหารโดยใช้องค์คณะบุคคล (ธีระ รุญเจริญ, 2553 : 1)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 เป็นหน่วยงานต้นสังกัดที่มีหน้าที่ช่วยเหลือ ส่งเสริม สนับสนุน กำกับติดตามการบริหารจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษาให้มีคุณภาพและได้รับมาตรฐาน จึงได้ดำเนินการส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษาทุกแห่งมีการจัดระบบการดูแลช่วยเหลือ เพื่อคัดกรองนักเรียนเป็นรายบุคคลซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการส่งเสริมและพัฒนา อีกทั้งยังป้องกันและแก้ไขปัญหาของนักเรียนได้อย่างถูกต้องและตรงจุด โดยสนับสนุนให้ผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานต่าง ๆ ได้เข้ามามีส่วนร่วม โดยมีการอบรมนักเรียนเกี่ยวกับการเล่นเกม การรู้เท่าทันสื่อเทคโนโลยี เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงของสังคมทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้เร็วและมีพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงจากวัยเด็กเข้าสู่วัยรุ่นเป็นจำนวนมาก โดยให้โรงเรียนจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีประสิทธิภาพโดยนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการติดตามประเมินผลการดำเนินงานเพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพและทักษะชีวิตเพื่อที่จะสามารถดูแลนักเรียนได้ทุกกลุ่มเป้าหมาย (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1, 2563 : ออนไลน์)

ด้วยความสำคัญของงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยในฐานะที่มีส่วนเกี่ยวข้องจึงได้เล็งเห็นถึงความสำคัญที่จะศึกษาแนวทางการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 เพื่อที่จะนำผลการวิจัยที่ได้ศึกษามานั้น ไปเป็นแนวทางในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาแก่ครูและผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อใช้เป็นแนวทางการ

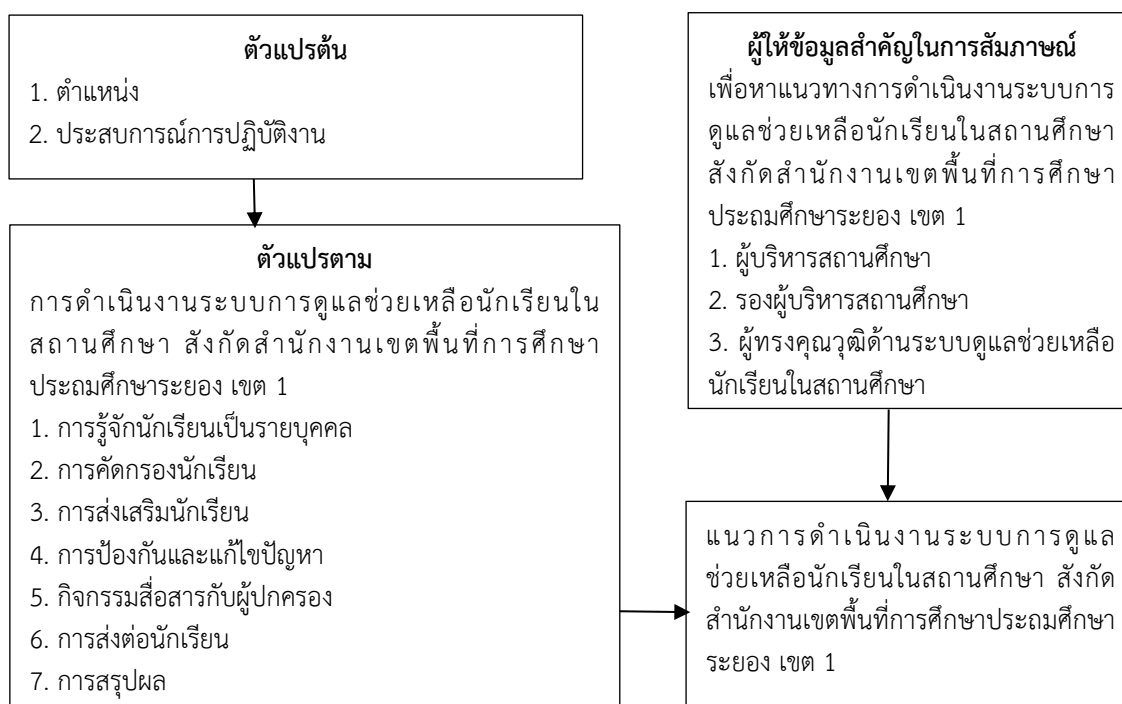
บริหารจัดการสถานศึกษาในจังหวัดระยอง และเพื่อให้เป็นแนวทางในการบริหารจัดการช่วยเหลือนักเรียนให้บรรลุผลสำเร็จ สามารถแก้ไขปัญหา รวมถึงการปรับพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักเรียนให้ดีขึ้น และเกิดประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ระยอง เขต 1
2. เพื่อเปรียบเทียบการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ระยอง เขต 1 จำแนกตามตำแหน่งและประสบการณ์การปฏิบัติงาน
3. เพื่อเสนอแนวทางการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ระยอง เขต 1

กรอบแนวคิดการวิจัย

ผู้วิจัยได้สังเคราะห์แนวคิดของกระทรวงศึกษาธิการ (2553 : 37), สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2559 : 14), กรมสุขภาพจิต (2551 : 5), Arlington Public Schools (2019 : Online), Washington State Office of Superintendent of Public Instruction (2017 : Online)], National education psychological service (2017 : Online]. 1), State of Victoria: Department of Education and Training (2018 : Online), The College of St. Scholastica (2017 : Online) มาเป็นกรอบในการวิจัย ดังนี้

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ระยอง เขต 1 จำนวน 114 แห่ง ปีการศึกษา 2565
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ระยอง เขต 1 จำนวน 92 แห่ง โดยใช้ตารางของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970 : 607-610) ผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 1 คน และครูผู้สอน จำนวน 2 คน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ระยอง เขต 1 รวมทั้งสิ้น 276 คน โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) และผู้ให้ข้อมูล

สำคัญที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 จำนวน 4 คน และรองผู้บริหารสถานศึกษาเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 จำนวน 1 คน รวมทั้งสิ้น 5 คน โดยคัดเลือกแบบเจาะจงตามเกณฑ์ที่กำหนด ดังนี้

- 1) ผลการประเมินตนเองของสถานศึกษาอยู่ในระดับยอดเยี่ยม
- 2) มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน อย่างน้อย 3 ปี
- 3) เป็นผู้มีความรู้ความสามารถด้านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรต้น ได้แก่ สถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย 1) ตำแหน่ง 2) ประสบการณ์การปฏิบัติงาน

ตัวแปรตาม ได้แก่ การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 7 ด้าน ดังนี้

- 1) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล
- 2) ด้านการคัดกรองนักเรียน
- 3) ด้านการส่งเสริมนักเรียน
- 4) ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา
- 5) ด้านกิจกรรมสื่อสารกับผู้ปกครอง
- 6) ด้านการส่งต่อนักเรียน
- 7) ด้านการสรุปผล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

1. เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับแนวทางการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (check list) ตอนที่ 2 เป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ จำแนกเป็น 7 ด้าน ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล จำนวน 8 ข้อ ด้านการคัดกรองนักเรียน จำนวน 8 ข้อ ด้านการส่งเสริมนักเรียนจำนวน 8 ข้อ ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา จำนวน 8 ข้อ ด้านกิจกรรมสื่อสารกับผู้ปกครอง จำนวน 8 ข้อ ด้านการส่งต่อนักเรียน จำนวน 8 ข้อ และด้านการสรุปผล จำนวน 8 ข้อ รวมทั้งฉบับจำนวน 56 ข้อ

2. แบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ มีข้อความทั้งหมด 7 ด้าน ดังนี้ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ด้านกิจกรรมสื่อสารกับผู้ปกครอง ด้านการส่งต่อนักเรียน และด้านการสรุปผล

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

1. การสร้างและพัฒนาแบบสอบถามโดยศึกษาจากเอกสาร ตำรา บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อนำทฤษฎีและแนวคิดมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามที่ครอบคลุมเนื้อหาที่ต้องการจะศึกษานำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อให้ตรวจสอบและเสนอแนะเพิ่มเติม และตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหาโดยให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป ถือว่ามีความเที่ยงตรงของเนื้อหา ผลปรากฏว่า ค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ในช่วงระหว่าง 0.67-1.00 แปลผลได้ว่า ข้อคำถามที่อยู่ในเกณฑ์สามารถนำมาใช้ได้ จำนวน 56 ข้อ และได้รับความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อนำมาทดลอง (Try-out) กับกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างเป็นสถานศึกษา จำนวน 10 แห่ง รวมทั้งสิ้น 30 คน แล้วนำมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยหาสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) เท่ากับ 0.982

2. การสร้างและพัฒนาแบบสัมภาษณ์ที่ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับแนวทางการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 จำนวน 7 ด้าน ได้แก่ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ด้านกิจกรรมสื่อสารกับผู้ปกครอง ด้านการส่งต่อนักเรียน และด้านการสรุปผล เสนอฉบับร่างต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบ ความถูกต้อง ครอบคลุมเนื้อหาที่ต้องการวัด และมีความเหมาะสมของภาษาเพื่อปรับปรุงแก้ไข โดยผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ต้องมีคุณสมบัติอยู่ในเกณฑ์ดังนี้ เป็นผู้บริหารสถานศึกษาเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 ที่มีผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา

อยู่ในระดับยอดเยี่ยม มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน อย่างน้อย 3 ปี และเป็นผู้มีความรู้ความสามารถด้านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา จำนวน 5 ท่าน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ติดต่อขอหนังสือขอความอนุเคราะห์จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ถึงผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารและครูในสถานศึกษา เพื่อดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล จำนวน 276 คน และนำแบบสอบถามไปประเมินผลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์ และเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์แบบสอบถามตอนที่ 1 เกี่ยวกับสถานะภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้ตัวแปรเชิงคุณภาพ คือ ค่าความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)
2. วิเคราะห์แบบสอบถามตอนที่ 2 ระดับการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา จากการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) เป็นรายด้านและภาพรวมโดยใช้มาตราส่วนประมาณค่า (บุญชม ศรีสะอาด, 2545 : 100)
3. วิเคราะห์ข้อมูลโดยเปรียบเทียบการจำแนกตำแหน่ง โดยใช้สถิติทดสอบค่าที (T-test) และการจำแนกประสบการณ์การปฏิบัติงาน โดยการทดสอบค่าเอฟ (F-test) และถ้ามีความแตกต่างกันจะทำการทดสอบโดยการเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธีการ LSD. (Least of Significance Difference)
4. ใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content analysis) เพื่อนำเสนอแนวทางการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 จากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview)

ผลการวิจัย

1. ระดับการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 ผลการวิจัย พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 3.80$, S.D. = 0.55) และหากพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านการส่งเสริมนักเรียน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.62$, S.D. = .458) รองลงมาคือ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ($\bar{X} = 4.61$, S.D. = .462) ด้านการคัดกรองนักเรียน ($\bar{X} = 4.59$, S.D. = .463) ด้านกิจกรรมสื่อสารกับผู้ปกครอง ($\bar{X} = 4.59$, S.D. = .473) ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน ($\bar{X} = 4.58$, S.D. = .503) ด้านการสรุปผล ($\bar{X} = 4.58$, S.D. = .485) ด้านการส่งต่อนักเรียน ($\bar{X} = 4.56$, S.D. = .518) ตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 จำแนกตามตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านกิจกรรมสื่อสารกับผู้ปกครอง ประเด็นที่ 1 สถานศึกษาชี้แจงแนวทางการดูแลนักเรียนเบื้องต้นกับผู้ปกครอง มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อจำแนกตามประสบการณ์การปฏิบัติงานของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ประเด็นที่ 2 สถานศึกษามีการจัดเก็บข้อมูลที่ครบถ้วน และเป็นปัจจุบันมีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ (LSD) ดังตารางที่ 1

ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน	กว่า 5 ปี	- 10 ปี	มากกว่า 10 ปี
ต่ำกว่า 5 ปี	-	-.360*	-.234*
5-10 ปี	-.360*	-	-
มากกว่า 10 ปี	-.234*	-	-

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ (LSD) พบว่า แตกต่างกัน 2 คู่ คือ

คู่ที่ 1 ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่ำกว่า 5 ปี กับประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน 5-10 ปี

คู่ที่ 2 ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานต่ำกว่า 5 ปี กับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานมากกว่า 10 ปี
 ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานต่ำกว่า 5 ปี มีประสิทธิภาพการปฏิบัติงานน้อยกว่า
 ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน 5-10 ปี และมากกว่า 10 ปี
 ประเด็นที่ 3 ครูสามารถศึกษาข้อมูลของนักเรียนเบื้องต้นผ่านระเบียบสะสมของนักเรียนมีความแตกต่างกัน
 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ (LSD) ดังตารางที่ 2

ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน	กว่า 5 ปี	- 10 ปี	มากกว่า 10 ปี
ต่ำกว่า 5 ปี	-	-.284*	-.213*
5-10 ปี	-.284*	-	-
มากกว่า 10 ปี	-.213*	-	-

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ (LSD) พบว่า แตกต่างกัน 2 คู่ คือ
 คู่ที่ 1 ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานต่ำกว่า 5 ปี กับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน 5-10 ปี
 คู่ที่ 2 ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานต่ำกว่า 5 ปี กับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานมากกว่า 10 ปี
 ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานต่ำกว่า 5 ปี มีประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน น้อยกว่า
 ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน 5-10 ปี และ มากกว่า 10 ปี
 ด้านการส่งเสริมนักเรียน ประเด็นที่ 6 กิจกรรมโฮมรูมเป็นกิจกรรมที่ทำให้ครูและนักเรียนมีการใช้เวลา
 ร่วมกัน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ (LSD) ดังตาราง
 ที่ 3

ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน	กว่า 5 ปี	- 10 ปี	มากกว่า 10 ปี
ต่ำกว่า 5 ปี	-	-.250*	-.213*
5-10 ปี	-.250*	-	-
มากกว่า 10 ปี	-.213*	-	-

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ (LSD) พบว่า แตกต่างกัน 2 คู่ คือ
 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ (LSD) พบว่า แตกต่างกัน 2 คู่ คือ
 คู่ที่ 1 ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานต่ำกว่า 5 ปี กับ ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน 5-10 ปี
 คู่ที่ 2 ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานต่ำกว่า 5 ปี กับ ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานมากกว่า 10 ปี
 ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานต่ำกว่า 5 ปี มีประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน น้อยกว่า
 ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน 5-10 ปี และ มากกว่า 10 ปี
 และด้านกิจกรรมสื่อสารกับผู้ปกครอง ประเด็นที่ 1 สถานศึกษาชี้แจงแนวทางการดูแลนักเรียนเบื้องต้นกับ
 ผู้ปกครอง มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ (LSD)
 ดังตารางที่ 4

ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน	กว่า 5 ปี	- 10 ปี	มากกว่า 10 ปี
ต่ำกว่า 5 ปี	-	-.315*	-.213*
5-10 ปี	.315*	-	-
มากกว่า 10 ปี	.213*	-	-

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ (LSD) พบว่า แตกต่างกัน 2 คู่ คือ
 คู่ที่ 1 ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานต่ำกว่า 5 ปี กับ ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน 5-10 ปี
 คู่ที่ 2 ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานต่ำกว่า 5 ปี กับ ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานมากกว่า 10 ปี
 ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานต่ำกว่า 5 ปี มีประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน น้อยกว่า
 ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน 5-10 ปี และ มากกว่า 10 ปี
 3. แนวทางการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
 ประถมศึกษาระยอง เขต 1 มีดังนี้

3.1 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

3.2 ด้านการคัดกรองนักเรียน

3.3 ด้านการส่งเสริมนักเรียน

3.4 ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา

3.5 ด้านกิจกรรมสื่อสารกับผู้ปกครอง

3.6 ด้านการส่งต่อนักเรียน

3.7 ด้านการสรุปผล

อภิปรายผลการวิจัย

1. ระดับการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมระยอง เขต 1 ผลการวิจัย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และหากพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการส่งเสริมนักเรียน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด และน้อยที่สุดคือ ด้านการส่งต่อนักเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของศรีนคร (2560 : 44) ได้ศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามความคิดเห็นของครูโรงเรียนศรีราษฎร์ อำเภอมือง จังหวัดชุมพร ผลการวิจัยพบว่า การศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครู โดยรวมและรายด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปน้อย โดยมีด้านการส่งเสริมนักเรียน และพัฒนานักเรียนเป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล และการคัดกรองนักเรียน รวมทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของจันจิรา ไชยรัตน์ และรุ่งชัดดาพร เวชชาติ (2561 : 4) ได้ศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12 พบว่า ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารโดยภาพรวมทั้ง 5 ด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการส่งเสริมนักเรียน รองลงมา คือ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน

2. ผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 จำแนกตามตำแหน่งการปฏิบัติงาน พบว่า โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านกิจกรรมสื่อสารกับผู้ปกครอง ประเด็นที่ 1 สถานศึกษาชี้แจงแนวทางการดูแลนักเรียนเบื้องต้นกับผู้ปกครอง มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อจำแนกตามประสบการณ์การปฏิบัติงานของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ประเด็นที่ 2 สถานศึกษามีการจัดเก็บข้อมูลที่ครบถ้วน และเป็นปัจจุบัน ประเด็นที่ 3 ครูสามารถศึกษาข้อมูลของนักเรียนเบื้องต้นผ่านระเบียบสะสมของนักเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียน ประเด็นที่ 6 กิจกรรมโฮมรูมเป็นกิจกรรมที่ทำให้ครูและนักเรียนมีการใช้เวลาร่วมกัน และด้านกิจกรรมสื่อสารกับผู้ปกครอง ประเด็นที่ 1 สถานศึกษาชี้แจงแนวทางการดูแลนักเรียนเบื้องต้นกับผู้ปกครอง มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของกรดา มลิตา และ เพ็ญภา สุขเสริม (2564 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนต่อสภาพการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน พบว่า โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของนุรมาน พิทักษ์สุขสันต์ (2564 : บทคัดย่อ) ในการเปรียบเทียบการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอสายบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์การปฏิบัติงานด้านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่

3. แนวทางการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา ระยอง เขต 1 มี 7 ด้าน สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

3.1 ด้านการรู้จักนักเรียนรายบุคคล ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 การรู้จักนักเรียนรายบุคคล มีแนวทางในการพัฒนา มีดังนี้ สถานศึกษาต่าง ๆ จะต้องมีการดำเนินงานด้านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยหน้าที่หลักในการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลจะเริ่มจากครูที่ปรึกษา เนื่องจากครูที่ปรึกษาจะเป็นบุคลากรที่ใกล้ชิดกับตัวนักเรียนมากที่สุด จึงจะสามารถเก็บรวบรวมข้อมูลขั้นพื้นฐานผ่านการพูดคุย แลกเปลี่ยนและทำความรู้จักกับนักเรียนในเบื้องต้น เช่น การประเมิน SDQ การประเมินความเครียดของนักเรียน การประเมินผลการเรียนการประเมินสภาพปัญหาต่าง ๆ ของนักเรียน เป็นต้น สอดคล้องกับศิริ โชคสกุล (2559 : 76) ที่ได้อธิบายเอาไว้ว่า ครูใช้ระเบียบสะสมเป็นเครื่องมือใน

การรู้จักนักเรียนรายบุคคล ซึ่งสอดคล้องกับกรณีการ นีละนนท์ (2555 : 75) ได้กล่าวไว้ว่า ควรมีการส่งเสริมให้ครูที่ปรึกษาเครื่องมือที่หลากหลายในการรวบรวมข้อมูลนักเรียนที่ถูกต้องชัดเจน โดยให้โรงเรียนส่งเสริมให้นักเรียนสำรวจตนเองและรู้จักตนเองดีขึ้น

3.2 ด้านการคัดกรองนักเรียน ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 การคัดกรองนักเรียน มีแนวทางในการพัฒนา มีดังนี้ สถานศึกษามีการใช้เกณฑ์ที่ถูกกำหนดโดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อเป็นเกณฑ์ในการคัดกรองและแบ่งกลุ่มนักเรียนทั้ง กลุ่มปกติ และกลุ่มเสี่ยง ตามที่ได้กำหนดไว้ ซึ่งสถานศึกษาได้ให้ความสำคัญกับการคัดกรองนักเรียนเป็นรายบุคคลโดยให้ครูที่ปรึกษาเก็บข้อมูลของนักเรียนตามสภาพความเป็นจริงของตัวนักเรียน เช่น จากการประเมิน SDQ การเยี่ยมบ้านนักเรียน การพูดคุยกับนักเรียน เพื่อน และผู้ปกครอง เป็นต้น สอดคล้องกับงานวิจัยของแพรวพรรณ สุนนทะ (2552 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 2 พบว่า แนวทางในการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน คือโรงเรียนควรมีการวางแผนการดำเนินงานที่ชัดเจน มีการปฏิบัติตามแผนที่กำหนดและมีการเฝ้าติดตามอย่างต่อเนื่อง แล้วนำผลมาปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาต่อไป และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของบรรทมรวมจิตต์ (2553 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนเวียงแก่นวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 4 พบว่า ข้อเสนอแนะการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยคณะกรรมการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน แนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรค คือ ควรมีงบประมาณสนับสนุนในการจัดทำเอกสารและการไปเยี่ยมบ้านนักเรียนอย่างพอเพียง โดยทางโรงเรียนเวียงแก่นวิทยาคม มีการให้ครูที่ปรึกษาออกเยี่ยมบ้านเพื่อจะได้รู้จักนักเรียนเป็นอย่างดี

3.3 ด้านการส่งเสริมนักเรียน ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 การส่งเสริมนักเรียน มีแนวทางในการพัฒนา มีดังนี้ คือ สถานศึกษาต่าง ๆ จะต้องให้ความสำคัญกับตัวผู้เรียนเป็นหลักโดยจำเป็นจะต้องสอดคล้องกับตัวชีวิตและวัตถุประสงค์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่กำหนดไว้ ทำให้สถานศึกษาจำเป็นจะต้องมีการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลาย ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักคิด แก้ไขปัญหา และพัฒนาตนเองอย่างสร้างสรรค์ อีกทั้งการจัดกิจกรรมภายนอกห้องเรียนก็เป็นสิ่งที่สถานศึกษาพึงกระทำเพื่อให้นักเรียนสามารถ ค้นพบความถนัด หรือความสามารถของตัวนักเรียนได้เป็นอย่างดี อาทิเช่น การเล่นกีฬา ดนตรี เทคโนโลยี หรือแม้แต่วิชาการ อันจะทำให้ผู้บริหาร ครู และสถานศึกษาสามารถพัฒนาต่อยอดนักเรียนได้อย่างถูกทางและเกิดประโยชน์กับทุกฝ่าย โดยครูที่ปรึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกคนต้องเข้ามามีส่วนร่วม และให้การสนับสนุนในทุก ๆ กิจกรรมของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้นักเรียนเกิดการพัฒนา และเรียนรู้ได้ตามเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับเขาวลิต จินดารัตน์ (2551 : 64) กล่าวว่า โรงเรียนได้มีการจัดกิจกรรมโดยเน้นให้นักเรียนมีบทบาทในกิจกรรมมากที่สุดและโรงเรียนได้จัดกิจกรรมเพื่อให้นักเรียน ได้มีการรู้จักตนเอง รู้จักคนอื่น และพัฒนาสังคมที่ดีขึ้นเนื่องจากครูที่ปรึกษามีเวลาในการจัดกิจกรรมก่อนเรียนของนักเรียนและครูส่วนใหญ่มีความมุ่งมั่นที่อยากให้ลูกศิษย์มีความประพฤติที่ดี มีคุณลักษณะตามที่คาดหวัง

3.4 ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 การป้องกันและแก้ไขปัญหา มีแนวทางในการพัฒนา มีดังนี้ คือ สถานศึกษามีการดำเนินกิจกรรมที่หลากหลายเพื่อที่จะใช้ในการส่งเสริม พัฒนาและแก้ไขปัญหาของนักเรียน ทั้งกลุ่มปกติ และกลุ่มเสี่ยง โดยอาศัยครูที่ปรึกษาเป็นแกนนำในการดำเนินกิจกรรมและให้นักเรียนทุกคนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ อย่างสร้างสรรค์และเท่าเทียมกัน เช่น นักเรียนกลุ่มปกติ จะมีการได้รับการสนับสนุน และส่งเสริมทักษะ ตามความถนัดและความสามารถของแต่ละบุคคลเพื่อที่จะสามารถนำไปต่อยอดและพัฒนาผู้เรียนในอนาคตได้ และสำหรับนักเรียนกลุ่มเสี่ยง สถานศึกษาและครูที่ปรึกษาจะมีการพูดคุย แลกเปลี่ยนข้อมูลซึ่งกันและกันเพื่อให้ทราบถึงต้นเหตุของปัญหา หรือแนวโน้มที่จะนำไปสู่ปัญหาในอนาคต เพื่อที่จะหาแนวทางการป้องกันและแก้ไขร่วมกัน หรือมีการร่วมมือกับผู้ปกครองนักเรียนโดยนัดหมายให้ผู้ปกครองเข้ามาร่วมพูดคุย และรับฟังปัญหาที่เกิดขึ้นของนักเรียนเป็นต้น สอดคล้องกับงานวิจัยของสุจิตรา ช่วงโชติ (2556 : 53) ได้ศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนระยองปัญญานุกูล สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ พบว่า แนวทางการพัฒนาโดยรวมของโรงเรียน คือ โรงเรียนควรมีการวางแผนการดำเนินงานร่วมกันอย่างเป็นระบบ ประชุมชี้แจง

ให้ครู ผู้ปกครอง มีความเข้าใจที่ตรงกัน นำข้อมูลที่ได้รับมาพัฒนางานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด กำกับและติดตามผลพร้อมทั้งรายงานผลการปฏิบัติงาน อย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง และสอดคล้องกับงานวิจัย สงกรานต์ เนียมทอง (2557 : 89)). ได้ศึกษาการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนไพศาลวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 พบว่า การแก้ไขปัญหาให้นักเรียนต้องประสานความร่วมมือกับทุกฝ่าย เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาให้นักเรียน ครูควรใช้ความเข้าใจและพูดคุยกับนักเรียนให้มากขึ้น

3.5 ด้านกิจกรรมสื่อสารกับผู้ปกครอง ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 กิจกรรมสื่อสารกับผู้ปกครอง มีแนวทางในการพัฒนา มีดังนี้ คือ สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมการประชุมผู้ปกครองขึ้นเป็นประจำในทุกปีการศึกษา (ปีละ 2 ครั้ง) เพื่อพูดคุยแลกเปลี่ยน และให้ผู้ปกครองรับทราบพฤติกรรมหรือปัญหาของนักเรียนในการกำกับดูแล อีกทั้งในการประชุมแต่ละครั้งยังจะเป็นการเสริมสร้างเครือข่ายผู้ปกครอง กับทางครูที่ปรึกษาและผู้บริหารสถานศึกษา ผ่านทางแอปพลิเคชันต่าง ๆ เช่น การสร้างกลุ่มไลน์ การประชาสัมพันธ์ผ่านทางเพจเฟซบุ๊ก ของโรงเรียนที่จะสามารถให้ผู้ปกครองสะดวกในการใช้ติดต่อสื่อสาร และแลกเปลี่ยนข้อมูลของนักเรียนหลังจากจบกิจกรรมประชุมผู้ปกครอง สอดคล้องกับปาริวรรณ์ โคตรชมพู (2554 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนชาลอพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 พบว่า แนวทางการพัฒนาโดยรวมของโรงเรียน คือ โรงเรียนควรมีการวางแผนงานร่วมกันอย่างเป็นระบบ มีการจัดทำคำสั่งแต่งตั้งผู้ปฏิบัติงาน มีการประชุมชี้แจงให้ครู ผู้ปกครองและนักเรียนมีความเข้าใจที่ตรงกัน นำข้อมูลที่ได้มาใช้นพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด กำกับติดตามประเมินผลพร้อมทั้งรายงานผลการปฏิบัติงานอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง

3.6 ด้านการส่งต่อนักเรียน ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 การส่งต่อนักเรียน มีแนวทางในการพัฒนา มีดังนี้ คือ การส่งต่อจะแบ่งได้ 2 ประเภท คือ การส่งต่อภายใน และการส่งต่อภายนอก โดยการส่งต่อภายในจะสามารถทำได้โดยผู้บริหาร ครู บุคลากรภายในสถานศึกษา และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหาให้กับนักเรียนตามลำดับขั้นตอนที่สถานศึกษาได้มีการวางแผนเพื่อใช้ในการแก้ปัญหา โดยจะเริ่มจากครูที่ปรึกษาในการดำเนินงานแก้ไขปัญหาเบื้องต้นและส่งต่อภายในสถานศึกษา เช่น ครูแนะแนว ครูพยาบาล ครูฝ่ายปกครอง เป็นต้น แต่หากบางกรณีที่ไม่สามารถแก้ไขปัญหาในสถานศึกษาได้ก็มีความจำเป็นต้องส่งต่อภายนอก สถานศึกษาจะมีการทำ MOU (Memorandum Of Understanding) ร่วมมือกับหน่วยงานหรือชุมชนที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการช่วยเหลือเพื่อพัฒนา ปรับปรุง หรือแก้ไขปัญหาของนักเรียน เช่น สถานีตำรวจ โรงพยาบาล นักจิตวิทยา หรือผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เป็นต้น สอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2546 : 39) กล่าวว่า การส่งต่อภายในครูที่ปรึกษาส่งต่อไปยังครูที่สามารถให้การช่วยเหลือนักเรียนได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะของปัญหา เช่น ครูแนะแนว ครูพยาบาล ครูประจำวิชาและครูปกครอง การส่งต่อภายนอก ครูแนะแนวหรือครูปกครองเป็นผู้ดำเนินการส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญภายนอกในปัญหาที่ยากต่อการแก้ไข เช่น ปัญหาที่เกี่ยวกับจิตใจ ปัญหาที่มีพฤติกรรมซับซ้อนรุนแรง และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของวิทยา ชุมหล่อ (2557 : 117) พบว่า ควรมีการประชุมคณะกรรมการเพื่อกำหนดแนวทางในการส่งต่อให้เป็นมาตรฐานเดียวกันทั้งโรงเรียน และมีการแต่งตั้งครูที่มีความสามารถในการแก้ไขปัญหาเฉพาะด้าน เพื่อการส่งต่อภายใน มีการจัดทำข้อมูลที่เป็นในการส่งต่อนักเรียน มีการประสานงานกับครูที่เกี่ยวข้องในการช่วยเหลือนักเรียนอย่างต่อเนื่อง มีการจัดทำบันทึกการส่งต่อนักเรียนทุกครั้งอย่างเป็นปัจจุบัน เพื่อการติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการดำเนินการส่งต่อนักเรียน และมีการประชุมสรุปผลการดำเนินการส่งต่อนักเรียนและมีการนำผลจากการติดตามประเมินผล มาปรับปรุงพัฒนาแนวทางในการส่งต่อนักเรียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

3.7 ด้านการสรุปผล ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 การสรุปผล มีแนวทางในการพัฒนา มีดังนี้ คือ สถานศึกษามีการกำหนดนโยบาย แนวทางการดำเนินงาน หรือสถานศึกษาบางแห่งได้มีการกำหนดแม่แบบโมเดลเพื่อใช้ในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา ที่จะสามารถสรุปผลการดำเนินงาน เพื่อประเมินการทำงานในแต่ละปี และยังสามารถนำข้อมูลต่าง ๆ หรือวิธีการทำงานมาปรับปรุง แก้ไขให้เกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผลต่อไปในอนาคต สอดคล้องกับงานวิจัยของชรินทร์ คำหล้า (2553 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้เทคนิคการเทียบระดับ (Benchmarking) กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านเวียงหมอก สำนักงานเขต

พื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 4 พบว่า การพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ผู้วิจัยคณะกรรมการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้ประชุมเชิงปฏิบัติการใช้เทคนิคการเทียบระดับ (Benchmarking) โดยดำเนินการวิเคราะห์ระบบ กำหนดความคาดหวัง เลือกโรงเรียนต้นแบบศึกษาเปรียบเทียบและออกแบบระบบใหม่ (Flow Chart) และสร้างคู่มือระบบใหม่ซึ่งมีสาระสำคัญ ดังนี้ 1. สร้างความตระหนัก 2. การรู้จักนักเรียนรายบุคคล 3. การคัดกรองนักเรียน 4. การส่งเสริมนักเรียน 5. การป้องกันและแก้ไข 6. การส่งต่อนักเรียน 7. การสรุปรายงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของปาริวรรณ์ โคตรชมพู (2554) ได้ศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนข้าหม้อพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 พบว่า แนวทางการพัฒนาโดยรวมของโรงเรียน คือโรงเรียนควรมีการวางแผนงานร่วมกันอย่างเป็นระบบ มีการจัดทำคำสั่งแต่งตั้งผู้ปฏิบัติงาน มีการประชุมชี้แจงให้ครู ผู้ปกครองและนักเรียนมีความเข้าใจที่ตรงกัน นำข้อมูลที่ได้มาพัฒนากระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด กำกับ ติดตาม ประเมินผล พร้อมทั้งรายงานผลการปฏิบัติงานอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารการศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ควรนำแนวทางการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ทั้ง 7 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) ด้านการคัดกรองนักเรียน 3) ด้านการส่งเสริมนักเรียน 4) ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา 5) ด้านกิจกรรมสื่อสารกับผู้ปกครอง 6) ด้านการส่งต่อนักเรียน และ 7) ด้านการสรุปผล ไปกำหนดเป็นนโยบายในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาต่อไป

1.2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ควรนำแนวทางการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ไปจัดอบรมเพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจ แลกเปลี่ยนแนวทางและผลการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาให้แก่ผู้บริหาร ครู และบุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

1.3 ส่งเสริมให้สถานศึกษามีการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบ

1.4 ควรมีการกำหนดรูปแบบการนิเทศติดตามและประเมินผลที่ชัดเจนในแต่ละกิจกรรม เพื่อให้เกิดความต่อเนื่อง และให้การช่วยเหลือครูประจำชั้นเมื่อพบปัญหาในการดำเนินงาน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา ในกลุ่มเขตพื้นที่การศึกษาอื่น ๆ เพื่อนำไปใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาได้อย่างเหมาะสม และครอบคลุมกับบริบทของแต่ละสถานศึกษา

2.2 ควรศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1

2.3. ควรศึกษาความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนต่อการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1

2.4. ควรมีการศึกษาทักษะของผู้บริหารที่มีผลต่อการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1

เอกสารอ้างอิง

กรดา มลิล และเพ็ญภา สุขเสริม. (2564). การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏ, 8 (2) : 29-42.

กรมสุขภาพจิต. (2551). คู่มือครูระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนช่วงชั้นที่ 1-2 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6).

กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

กรมสุขภาพจิต. (2554). คู่มือครูที่ปรึกษากระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียน. กรุงเทพฯ : ยูเร็นสอิมเมจกรุ๊ป.

กรรณิการ์ นิละนันท์. (2555). การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนที่เปิดสอนในระดับ

- ประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 3.
วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- จันจิรา ไชยรัตน์ และรุ่งชัชดาพร เวหะชาติ. (2561) การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหาร
สถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12.
หัวข้อพิเศษ : งานวิจัยพัฒนาคุณภาพการศึกษาและการพัฒนาท้องถิ่น. ใน การประชุมวิชาการระดับชาติ
“วลัยลักษณ์วิจัย” ครั้งที่ 10 ระหว่างวันที่ 27-28 มีนาคม 2561 (หน้า 1-8). นครศรีธรรมราช :
มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์.
- ชรินทร์ คำหล้า. (2553). การพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้เทคนิคการเทียบระดับ (Benchmarking)
: กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านเวียงหมอก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 4.
วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- เขาวลิต จินดารัตน์. (2551). การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ธีระ รุญเจริญ. (2553). **ความเป็นมืออาชีพในการจัดและบริหารการศึกษา : ยุคปฏิรูปการศึกษา (ฉบับปรับปรุง)**
เพื่อปฏิรูปรอบ 2 และประเมินภายนอกรอบ 3. กรุงเทพฯ : ข้าวฟ่าง.
- นุรมาน พิทักษ์สุสันต์. (2564). การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอ
สายบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3.
วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- บรรทม รวมจิตร. (2553). การศึกษาสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนเวียงแก่นวิทยาคม
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 4. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- ปาริวรรณ โคตรชมพู. (2554). ปัญหาและแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน
ข้า้อพพิทายาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 18. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- แพรวพรรณ สุนันต์. (2552). การพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการ
ศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- วิทยา ชุมหล่อ. (2557). ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา เขต 12. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช.
- ศรินทร์ มีเพียร. (2560). การศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามความคิดเห็นของครูโรงเรียน
ศรีราษฎร์ อำเภอเมือง จังหวัดชุมพร. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- ศิริ โชคสกุล. (2559). การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนรัตนโกสินทร์ 9 จังหวัดสมุทรปราการ.
วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สงกรานต์ เนียมทอง. (2557). การพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนไพศาลวิทยา สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2546). แนวดำเนินการของสถานศึกษาเพื่อจัดกิจกรรมเสริม
ประสบการณ์พัฒนาคุณภาพภายในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1. (2563). **แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2563-2565**.
[Online]. Available : <https://www.rayong1.go.th/rayong1/>. [2566, มีนาคม 20].

- สำนักงานคณะกรรมการการกฤษฎีกา. (2550). พระราชบัญญัติส่งเสริมเด็กและเยาวชน. [Online]. Available : <http://www.astcorner.com>. [2566, มกราคม 31].
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2559). ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.
- สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 3. (2560). รายงานสถานการณ์ทางสังคม ระดับกลุ่มจังหวัด ภาคตะวันออก จังหวัดชลบุรี ระยอง จันทบุรีและตราด ประจำปี 2560 (รายงานสถานการณ์). ชลบุรี : สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 3.
- สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ. (2550). แนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา โรงเรียนราชประชานุเคราะห์. กาญจนบุรี : โล้วเฮงหมงมีเดีย.
- สุจิตรา ช่างโชติ. (2556). ปัญหาและแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนระยองปัญญานุกูล สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.
- Arlington Pubic Schools. (2019). **Student Support Manual**. [Online]. Available : <https://www.apsva.us/wp-content/uploads/2019/08/2019-Final-Student-Support-Manual-Web-Version-.pdf-iss-your-school>. [2023, March 16].
- Krejcie, R. V., and Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. **Journal of Education and Psychological Measurement**, 30 (3), 607-610.
- National education psychological service. (2017). **Student Support File: Guidelines**. [Online]. Available : <https://www.sess.ie/sites/default/files/inline-files/Student-Support-File-Guidelines.pdf>. [2023, March 16].
- State of Victoria Department of Education and Training. (2018). **STUDENT SUPPORT SERVICES HANDBOOK NOVEMBER 2018**. [Online]. Available : <https://www.education.vic.gov.au/Documents/school/principals/spag/safety/stusupphandbook.pdf>. student handbook/currentstudenthandbook.pdf. [2023, March 16].
- The College of St. Scholastica. (2017). **Services Student Handbook**. [Online]. Available : http://resources.css.edu/sss/student_handbook/. [2023, March 16].
- Washington State Office of Superintendent of Public Instruction. (2017). **Integrated Student Supports (ISS)**. [Online]. Available : <https://safesupportivelearning.ed.gov/voices-field/what-stage-implementing-integrated-student-supports-iss-your-school>. [2023, March 16].